

ТЕМА 2

Бухгалтерський облік операцій з надходження товарів у оптовій та роздрібній торгівлі

- 1. Договори як передумова здійснення господарських операцій в торгівлі*
- 2. Особливості бухгалтерського обліку операцій з надходження товарів*
- 3. Бухгалтерський облік операцій з внутрішнього переміщення товарів*

1. Договори як передумова здійснення господарських операцій в торгівлі

Договір – це основний документ,
який є підставою для здійснення будь-
якої торговельної операції.

Договір купівлі-продажу – це договір, за яким одна сторона (продавець) зобов'язується передати річ (товар) у власність іншій стороні (покупцю), а покупець зобов'язується прийняти цей товар і сплатити за нього певну суму грошей (ціну).

Договір постачання – це договір, за яким постачальник, що здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується передати в обумовлений строк вироблені або закуплені ним товари покупцю для використання в підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім та іншим подібним використанням.

2. Особливості бухгалтерського обліку операцій з надходження товарів

Таблиця 1. Документи з обліку надходження товарів в оптовій торгівлі

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Рахунок-фактура</i>	<i>Накладна</i>	<i>Товарно-транспортна накладна</i>	<i>Сертифікат відповідності (якості)</i>	<i>Податкова накладна*</i>	<i>Платіжне доручення</i>	<i>Заява</i>	<i>Акт інвентаризації</i>	<i>Довіреність</i>
Придбання товарів на умовах розрахунку та обміну	+	+	+	+	+	+			+
Безоплатне отримання товарів		+	+	+	+				+
Надходження товарів у результаті їх внеску до статутного капіталу		+	+	+	+		+		
Оприбуткування лишків								+	
<i>* для платників ПДВ</i>									

Таблиця 2. Документи з обліку надходження товарів у роздрібній торгівлі

<i>Назва господарської операції</i>	<i>Накладна</i>	<i>Сертифікат відповідності (якості)</i>	<i>Податкова накладна*</i>	<i>Товарний звіт</i>	<i>Заява</i>	<i>Акт закупівлі</i>	<i>Чек, розрахункова квитанція</i>	<i>Накладна на внутрішнє переміщення</i>
Придбання товарів на умовах розрахунку або обміну	+	+	+	+			+	
Безоплатне отримання	+	+	+					
Отримання як внесок до статутного капіталу	+	+	+					
Оприбуткування лишків	+	+			+		+	
Придбання товарів у населення						+		
Передача товару до відділів підприємства для реалізації								+
<i>*для платників ПДВ</i>								

Формування первісної вартості товарів

Відповідно до П(С)БО 9 “Запаси” до первісної вартості товарів відносяться наступні витрати:

- суми, сплачені постачальнику товару згідно з договором, за вирахуванням непрямих податків та знижок, наданих при придбанні;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням товарів, які не відшкодовуються підприємству;
- транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ);
- інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням товарів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

На підприємствах **оптової торгівлі** транспортно-заготівельні витрати доцільно обліковувати на субрахунку **289 “Транспортно-заготівельні витрати”**.

На підприємствах **роздрібної торгівлі** облік товарів ведеться за цінами реалізації, у зв’язку з цим суму ТЗВ доцільніше відображати на субрахунку **281 “Товари на складі”** або **282 “Товари в торгівлі”**

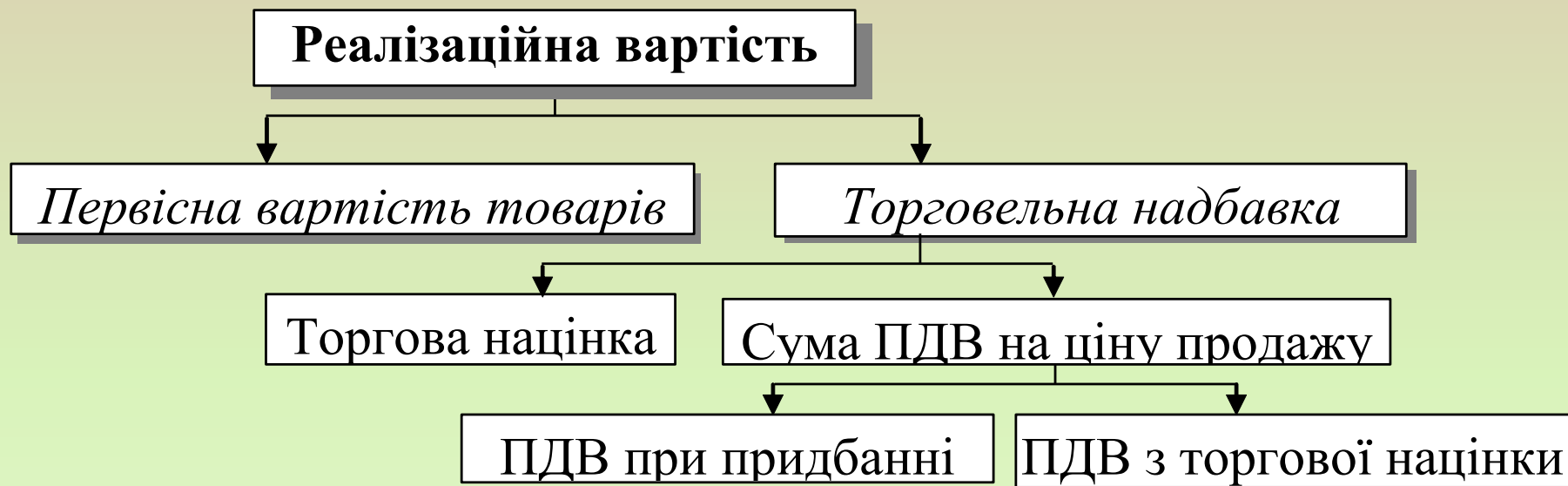

Рис. 1. Формування реалізаційної вартості товарів

Торгова націнка – це норма прибутку, яку підприємство очікує отримати від реалізації товару, збільшена на суму адміністративних та інших операційних витрат.

Торговельна надбавка – різниця між реалізаційною ціною і закупівельною ціною товару, яка забезпечує продавцю покриття витрат обігу з продажу даного товару та одержання прибутку.

$$T_{\text{надб.}} = \frac{\text{ПВ} \times \% T_{\text{нац.}}}{100} \times 1,2 + \text{ПДВ}_{\text{вх.}}$$

де $T_{\text{надб.}}$ – сума торговельної надбавки;

ПВ – первісна вартість товарів;

$\% T_{\text{нац.}}$ – відсоток торгової націнки;

$\text{ПДВ}_{\text{вх.}}$ – податок на додану вартість при придбанні товару.

Нарахування торговельної надбавки в бухгалтерському обліку відображається у *Розрахунку бухгалтерії* проводкою

Д 282 К 285

3. Бухгалтерський облік операцій з внутрішнього переміщення товарів

Підставою для внутрішнього переміщення товарів між структурними підрозділами є письмове або усне розпорядження керівника торговельного підприємства та *накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) товарів*, яка оформлюється відповідальною особою.

У випадку, якщо **облік діяльності підрозділів ведеться виключно у головному підприємстві**, бухгалтерський облік товарів між структурними підрозділами відображається одночасно за дебетом і кредитом відповідних субрахунків до рахунку **28 “Товари”**

У випадку переміщення товарів між **структурним підрозділом, виділеним на окремий баланс**, та головним підприємством бухгалтерський облік таких операцій відбувається із застосуванням субрахунку **683 “Внутрішньогосподарські розрахунки”**.

Головне підприємство для розмежування структурних підрозділів відкриває аналітичні рахунки до даного субрахунку за кожним підрозділом